www.sjfm.ir

مجله
پزشکی قانونی ایران

مرکز تحقیقات پزشکی قانونی

دوره ۳۰، شماره ۳، پاییز ۱۴۰۳، صفحات ۱۹۵ تا ۱۹۶

نامه سردبیر

تأسیس دادپزشک خصوصی؛ راهکاری مؤثر برای برون رفت از چالش کمبود منابع مالی و انسانی در ساختار پزشکی قانونی کشور

امید ایروانی[1*] PhD، MD، علیمردان پناه‌پوریان[1] PhD، منصور فیروزبخت[1] MD

[1] مرکز تحقیقات پزشکی قانونی، سازمان پزشکی قانونی کشور، تهران، ایران

*نویسنده مسئول: امید ایروانی، پست الکترونیک: om_iravani@yahoo.com

تاریخچه مقاله: دریافت: ۱۴۰۳/۰۴/۱۴ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۷/۱۰ انتشار برخط: ۱۴۰۳/۰۷/۲۴

How to cite: Iravani O, Panahpourian A, Firozbakht M. Establishing a private legal medicine center; An effective solution to overcome the challenge of lack of financial and human resources in the country's legal medicine structure. Iran J Forensic Med. 2024;30(3):195-6.

سردبیر محترم؛

در اقتصاد نوین جهانی تنها راه برون‌رفت از وضعیت اقتصادی نامناسب و پیشرفت عمومی جامعه، گذر به سمت خصوصی‌سازی و واگذاری امور به دست افراد توانمند و ایجاد فضای آزاد و رقابتی معرفی شده است. خصوصی‌سازی با روش‌های واگذاری، برون‌سپاری و یا صدور مجوز برای واحدهای هم‌ارز خصوصی امکان‌پذیر است. هر یک از این روش‌ها دارای مزایا و معایب ویژه‌ای هستند [۲،۱]. با این حال درصورتی که نظارت لازم پس از خصوصی‌سازی وجود داشته باشد نه تنها معایب آن مهار یا رفع می‌شود، بلکه از فربه شدن سیستم‌های دولتی که بعضا دچار چالش منابع مادی و انسانی هستند، پیشگیری خواهد شد. در واقع در خصوصی‌سازی اهداف مهمی در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی دنبال می‌شود. متاسفانه تجربه نشان داده که رویکرد سیستم‌های دولتی برای خصوصی‌سازی دارای گرایش سیاسی و بعضا تدافعی بوده است [۳].

مدیریت بهینه منابع انسانی و مالی یکی از عوامل مهم موفقیت در سازمان‌هاست. محدودیت‌های شدید منابع مالی و انسانی، مدیریت بهینه را با چالش مواجه می‌سازد. صرف‌نظر از محدودیت‌های مالی، مدیریت منابع انسانی در سازمان‌های دولتی با چالش‌هایی برای جذب، آموزش، استفاده صحیح و نگهداری از استعدادهای برتر و کارامد مواجه است [۴]. با توجه به آمار روزافزون حوادث، وقایع و پرونده‌های قضایی، یکی از سازمان‌های پرمراجعه‌ای که با محدودیت‌های روزافزون منابع مالی و انسانی مواجه بوده سازمان پزشکی قانونی است. این سازمان با توجه به نیروهای متخصص و متعهدی که طی سال‌های گذشته جذب و به‌کارگیری شده، با حداقل منابع مالی و با ظرفیتی بیش از حداکثر توان فعلی مشغول به فعالیت‌های متنوعی بوده که به لحاظ صعوبت شغلی با سایر مشاغل سخت نیز قابل قیاس نیست. با یک آسیب‌شناسی اجمالی می‌توان دریافت که بار مسئولیتی خارج از حد توان پرسنلی، کمبود منابع انسانی، فقدان تناسب ضرایب حقوقی با طبیعت و ساعات کاری، فرسودگی شغلی، کاهش انگیزه مستخدمان، افزایش خروجی پرسنل نسبت به جذب و تمایل اندک برای شرکت در فراخوان‌های جذب پرسنلی، همه به‌عنوان چالش‌های جدی پیش روی این سازمان در سال‌های آتی خواهد بود. پیش‌بینی و ارائه راهکارهای موثر برای پیشگیری از چالش‌ها و بحران‌های آتی در راستای وظایف کمیته‌های پدافند غیرعامل هر سازمان است. این راهکارها در راستای به حداقل‌رسانی تهدیدها ضمن حفظ و ارتقای کیفیت خدمات و رضایتمندی پرسنل و ارباب رجوع هر سازمان ارزشمند است.

چند سالی است که پروژه نیمه خصوصی دادپزشک برای تسهیل امور اداری متوفیات طبیعی تحت نظارت مرکز تحقیقات سازمان پزشکی قانونی در حال اجرا می باشد. پیش از آغاز اجرای این طرح در کشور، صدور جواز دفن برای متوفیات غیر ۱۹ گانه با مشکلات

Copyright © 2024 The Author(s); Published by Legal Medicine Research Center. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

[Downloaded from sjfm.ir on 2026-11-29]

متعددی همراه بود. ایـن تجربه نه‌تنها مراجعات ارباب رجوع در حوزه متوفیات غیرجنائی را سـامان‌دهی کرد، بلکه از مراجعات غیرضروری بسـتگان متوفیات به پزشـکی قانونی، سـردرگمی مراجعان، کالبدگشایی‌های غیر ضروری و افزایش بی‌دلیل حجم پرونده‌های قضایی در سـاختار سیسـتم قضایی جلوگیری کرده است. دسته بزرگی از مراجعان سرپایی به مراکز پزشکی قانونی، آسیب‌دیدگان مربوط به حوادث طبیعی، حوادث کار و تصادفات بوده که به دلیل حجم روزافزون آن بار زیادی را به منابع مالی و منابع انسانی سازمان تحمیل می‌کند. به منظور حل این معضل و کاهش حجم کار مراکز پزشکی قانونی، طرحی، تحت عنوان طرح «دادپزشـک خصوصی» پیشنهاد می‌شود. در این طرح که مجوز آن همانند پروانه کلینیک‌های خصوصی صادر می‌شـود، امکان استفاده از پرسنل پزشکی قانونی، کارکنان بازنشسته و سایر افراد واجد صلاحیت در ساعات غیر اداری وجود خواهد داشت.

طرح تأسیس دادپزشک خصوصی، تحت نظارت عالی سازمان پزشـکی قانونی کشـور قابلیت اجرا خواهد داشت. در این طرح آسیب‌دیدگان مربوط به حوادث طبیعی، حوادث کار و تصادفات به دادپزشک خصوصی مراجعه می‌کنند. دادپزشک خصوصی با ساختار تعریف شـده در اساسنامه آن به‌صورت دوره‌ای اقدام به ارائـه آمار و ارقام به پزشـکی قانونی می‌کند. تعرفه خدمات این واحد خصوصی با رعایت ضریب خدمات پزشکی قانونی در بخش خصوصی دریافت می‌شـود. درصـورت ورود اعتراض به نظریات دادپزشک خصوصی، امکان ارجاع پرونده به مراکز پزشکی قانونی وجود دارد. اجرای این پروژه آزمایشـی در دوره‌ای با زمان‌بندی محـدود می‌تواند نقاط قوت و ضعف این طرح را مشـخص کند. از جملـه مزایای این طرح آزمایشـی می‌تـوان به کاهش حجم کار مراکز پزشـکی قانونی، افزایش رضایتمندی پرسنل، افزایش رضایتمندی ارباب رجـوع، ارتقای کیفیت خدمات، صرفه‌جویی در هزینه‌هـای مصرفی و غیرمصرفی دولتی، کاهش مدت زمان پاسخ‌دهی به مراجع قضایی و انتظامی و به تبع آن کاهش میزان اطاله دادرسـی پرونده‌های قضایی اشـاره کرد. اجرای این پروژه با ارتقای رضایتمندی پرسـنل باعث رفع بحران منابع انسانی و کاهش فرسودگی شغلی پرسنل شـده و از سوی دیگر با توزیع متناسـب جغرافیایی خدمات در ساعات غیراداری و تودیع حق انتخاب به مراجعان، موجبات رضایتمندی هر چه بیشـتر ارباب رجوع این سـازمان را فراهم می‌سـازد. از آنجا که تمهید مکان مناسب بر اساس الزامات اساسنامه و تهیه زیرساخت‌های ضروری برعهده بخش خصوصی اسـت، اجرای این پروژه برای سـازمان پزشکی قانونی کشور بار مالی نخواهد داشت. بدیهی است که در این طرح سه ضلع مثلث خدمت شـامل ساختار اداری سازمان پزشـکی قانونی، خدمت‌دهندگان (پرسنل) و خدمت‌گیرندگان (ارباب رجوع) منتفع خواهند شـد. در مجموع به‌نظر می‌رسـد چشم‌انداز تأسیس و راه‌اندازی دادپزشک خصوصی همچون سایر سـاختارهای خصوصی تحول مثبت و رو بـه جلویی برای رفع چالش‌ها در حوزه‌های منابع مالی و انسـانی در سازمان پزشکی قانونی کشور ایجاد کند.

تأییدیه اخلاقی: موردی برای گزارش وجود ندارد.
تعارض منافع: هر سه نویسنده تعارض منافعی را اعلام نداشتند.
سهم نویسندگان: هر سه نویسنده سهم یکسانی در تهیه مقاله حاضر دارا بودند.
منابع مالی: مقاله حاضر مورد حمایت مالی قرار نگرفته است.

References

1. Moghbel, A. Objectives, benefits and problems of privatization of state industries. Journal of Management Knowledge. 1993;21:56-61. [Persian]
2. Shorvarzi MR, Mohammadi H. Comparing company performance pr–privatization and post–privatization. Accounting and Auditing Studies. 2012;1(1):98-109. [Persian]
3. Yaghoubi M, Seyfi V, Sadeghi Shahdani M. Basic strategy for privatization in Iran. Economic Strategy. 2021;10(37):215-50. [Persian]
4. Hashemian F, Zandian H, Aqamohammadi D. Analysis of private sector participation in the education system. Quarterly Journal of the Macro and Strategic Policies. 2016;3(12):1-26. [Persian]

[Downloaded from sjfm.ir on 2026-11-29]